

Сьогодні ні в кого не викликає сумніву, що профспілки є водночас і соціальним інститутом, і налагодженою системою, яка займає особливе місце в структурі демократичної правової соціальної держави, оскільки саме вони покликані виражати, захищати і відстоювати права та законні інтереси найманих працівників, які складають більшість українського суспільства. Окрім того, Закон України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" закріпив за профспілками, їх об'єднаннями певні права у вирішенні трудових спорів. І якщо при вирішенні індивідуальних трудових спорів профспілки можуть лише представляти інтереси найманих працівників в органах, що розглядають індивідуальні трудові спори, - комісіях по трудових спорах та судах, то за Законом України "Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)" профспілкам гарантована можливість брати безпосередню участь в процесі виникнення, розгляду та вирішення колективного трудового спору шляхом участі в роботі примирних комісій та трудових арбітражів. Законодавець наділив профспілки правом ініціювати виникнення колективного трудового спору і його легітимне вирішення у разі, коли переговори з роботодавцем щодо попереднього врегулювання конфлікту, не дали бажаного результату.

Тому більше десяти років на Миколаївщині відбувається тісна співпраця Відділення НСПП в Миколаївській області (далі – Відділення) та Миколаївської обласної ради профспілок (далі – облпрофрада), метою якої є насамперед зниження соціальної напруги в трудових колективах області, взаємодія з метою запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів) та своєчасне їх вирішення.

Вперше Угода про співпрацю між облпрофрадою та Відділенням була укладена 26 грудня 2007 року

на 2008 - 2010 роки однією з перших в Україні. Цей крок у розвитку взаємовідносин є закономірним, продиктованим спільними завданнями наших інституцій і мав на меті підвищення ефективності заходів по врегулюванню та стабілізації відносин у соціально-трудовій сфері.

Нові угоди укладались 10 листопада 2010 року (на 2011-2015 роки) та 21 січня 2016 року

(на 2016-2020 роки).

Безумовно міцним поштовхом до якісно нового рівня відносин стало укладення 5 липня 2010 року Угоди про співпрацю між Федерацією профспілок України та Національною службою посередництва і примирення. Прийняття цієї Угоди спонукало сторони до визначення нових перспектив двостороннього партнерства.

Проаналізувавши накопичений досвід роботи можна зазначити, що співпраця склалась на трьох рівнях:

- на обласному - з фахівцями обласної ради профспілок;
- на галузевому - з профактивом галузей;
- безпосередньо на рівні підприємств, установ та організацій.

На рівні безпосередньої взаємодії облпрофради та Відділення планується спільна робота на рік. Так, 16 січня 2018 року відбулась робоча зустріч представників Відділення та облпрофради на якій було обговорено перспективи спільної роботи на 2018 рік, зокрема спільне надання правової допомоги сторонам колективно-трудових відносин в галузі законодавства про працю, запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів) та своєчасному їх вирішенню. Під час робочої зустрічі обговорено та затверджено план роботи громадського Університету правових знань на 2018 рік. Окрему увагу було приділено продовженню підтвердження репрезентативності сторін соціального діалогу. Так, у 2018 році цю процедуру мають пройти Миколаївська обласна організація Всеукраїнської профспілки працівників і підприємців торгівлі, громадського харчування та послуг, Миколаївська обласна професійна спілка працівників Пенсійного фонду України та Миколаївський обласний комітет профспілки працівників культури.

Облпрофрада разом з відділенням НСПП проводить постійну роботу щодо удосконалення та пошуку нових ефективних форм взаємодії для стабілізації соціально-трудових відносин.

Аналіз та прогнозування можливих ускладнень відносин на потенційно конфліктогенних підприємствах області здійснюється на основі постійного моніторингу, спостереження за фактичним станом справ у сфері соціально-трудових відносин, систематичному аналізі процесів, що відбуваються, з метою попередження негативних тенденцій, які могли б призвести до соціальної напруги. Спільними зусиллями сторін здійснюється короткострокове прогнозування з метою попередження та усунення негативних тенденцій, які ведуть до формування і розвитку осередків напруги. Проведення моніторингу дає змогу оцінити повноту й ефективність реалізації законодавчих актів з питань соціально-трудової політики, сприяти прийняттю оптимальних рішень на різних рівнях управління.

З цією метою проводиться вивчення стану соціально-трудових відносин на потенційно конфліктогенних підприємствах, проведення спільних зустрічей та переговорів з головами профкомів та адміністрацією підприємств. До цієї роботи залучаються як представники Відділення та облпрофради, так і обласної профспілки працівників соціальної сфери, обласної організації профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення, обласної організації профспілки працівників суднобудування України.

Для надання правової допомоги профспілковим організаціям в питаннях практичного застосування положень законодавства про працю, з метою усунення ускладнень стану соціально-трудових відносин, які можуть призвести до виникнення колективних трудових спорів, працівниками облпрофради та Відділення проведені узгоджувальні зустрічі з керівниками конфліктогенних підприємств та представниками первинних профспілкових організацій на комунальних підприємствах «Миколаївелектротранс», "Міжнародний аеропорт "Миколаїв", на державних підприємствах "Миколаївський бронетанковий завод", "Миколаївський суднобудівний завод".

03 травня 2018 року голова Миколаївської обласної організації профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення, трудовий арбітр НСПП Світлана Начинова та начальник Відділення Оксана Євченко взяли участь у зборах трудового колективу на КП "Миколаївелектротранс". На збори також було запрошено голову Миколаївської міської ради, депутатів міської влади, начальника управління житлово-комунального господарства Миколаївської обласної державної адміністрації, голову профспілки та ін. На зборах розглядалися питання щодо виконання положень колективного договору виконуючим обов'язки директора підприємства. При цьому трудовий колектив висловив недовіру керівнику. За результатами рішення зборів трудовий колектив вступив у колективний трудовий спір з директором підприємства, який в подальшому був звільнений у зв'язку з призначенням нового керівника. 23 та 24 травня 2018 року відбулось два засідання трудового арбітражу, до складу якого увійшли трудові арбітри Світлана Начинова та Любов Онищенко, заступник голови облпрофради. Ухвалене рішення задовольнило сторони спору та визнано ними обов'язковим до виконання.

За активної участі працівників Миколаївської обласної організації профспілки працівників суднобудування України з метою запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів) відбуваються систематичні консультації сторін соціально-трудових відносин на підприємствах суднобудівної галузі.

На жаль, поки ще триває вирішення колективного трудового спору (конфлікту) між первинною профспілковою організацією державного підприємства та державним підприємством "Миколаївський суднобудівний завод" міста Миколаєва, зареєстрованого з 15.05.2017 року.

Заборгованість із

виплати заробітної плати станом на 01.05.2018 становить 66 млн. грн

.

Миколаївщина не належить до конфліктних регіонів, однак і в нашій області періодично відбуваються акції соціального протесту та виникають колективні трудові спори. Так, в області за 20 років зареєстровано 56 колективних трудових спорів, вирішено 54. "Лідером" по кількості колективних трудових спорів (18 спорів, що складає 32%) є підприємства галузі суднобудування, а саме: державне підприємство "Миколаївський суднобудівний завод" (12 колективних трудових спорів), державна акціонерна холдингова компанія "Чорноморський суднобудівний завод" (3 колективних трудових спори). Ініціаторами легітимного вирішення конфліктів, що виникають на цих підприємствах, в основному виступали безпосередньо профспілкові комітети. Спори супроводжувались акціями протесту (всього більше 50), з них 26 організовано профспілкою Миколаївського суднобудівного заводу (52%).

Сприятливою умовою для постійної співпраці НСПП та профспілок є те, що від профспілкової сторони в області працюють 7 арбітрів НСПП із 13, (54%) - Онищенко Л.М., заступник голови Миколаївської обласної ради профспілок; Заяць Є.М., голова обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я; Начинова С.О., голова Миколаївської обласної організації профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення; Лисохмара А.М., завідувач відділу з соціально-економічних питань облпрофради; Аржаткін К.Ю., голова профспілкового комітету ПАТ Завод "Екватор"; Бортновська Л.В., помічник голови Профспілки працівників морського транспорту Миколаївського морського торговельного порту; Костик В.Б., голова Миколаївської обласної об'єднаної організації Всеукраїнської профспілки персоналу органів та установ пенітенціарної служби.

З метою обміну досвідом між профспілками та відділенням НСПП, підвищення ефективності роботи кожної зі сторін, а також покращення правової обізнаності усіх зацікавлених осіб щомісячно проводяться семінари-наради, семінари-практикуми, тренінги, навчальні семінари з елементами ділової гри. Тематика даних заходів є достатньо широкою і охоплює нормативно-правову базу, досвід, проблеми та перспективи розвитку сфери соціально-трудова відносин.

Однією із форм роботи Відділення та облпрофради, яка довела свою ефективність упродовж десяти років співпраці є Громадський університет правових знань для представників профспілок потенційно конфліктних підприємств, арбітрів та посередників, започаткований у 2008 році.

Університет правових знань являє собою якісно нову організацію навчальної та правовиховної роботи. Обрана форма дозволяє здійснювати інформування найманих

працівників про сутність і форми діяльності НСПП, конкретні позитивні приклади розв'язання розбіжностей між сторонами соціально-трудових відносин, вчиняти цілеспрямований освітньо-виховний вплив на масову свідомість учасників соціально-трудових відносин та формувати належне підґрунтя позитивного ставлення до НСПП та профспілкового руху.

Проведено вже 39 занять Громадського університету з різноманітної тематики. Водночас, позитивною виявилася практика оперативного внесення змін до плану у зв'язку з виникненням тих чи інших проблем на підприємствах області, або інших актуальних питань. До усіх навчальних заходів готується інформаційно-методичний супровід у вигляді тематичних буклетів та інших наочних матеріалів.

Важливим напрямком спільної роботи профспілок та Національної служби посередництва і примирення в рамках Закону України "Про соціальний діалог в Україні" є роз'яснювальна робота щодо процедури визнання репрезентативними організацій найманих працівників та їх об'єднань. Сторонами Угоди ще у червні 2011 року започатковано навчання профспілкового активу області з питань основних положень Закону України "Про соціальний діалог" та порядку оцінки відповідності критеріям репрезентативності та підтвердження репрезентативності суб'єктів сторін профспілок та організацій роботодавців. Постійні консультації та правова допомога, що надавались працівниками Відділення в робочому порядку, сприяли мінімізації різноманітних ускладнень під час проходження профспілками процедури визнання репрезентативними. Таким чином, завдяки спільним зусиллям та своєчасній роз'яснювальній роботі Відділення та облпрофради, на виконання Закону України "Про соціальний діалог в Україні", з вересня 2011 року по вересень 2016 року такими, що відповідають критеріям репрезентативності визнано Миколаївську обласну раду профспілок та 16 галузевих профспілкових організацій. З 2016 року по теперішній час підтвердили відповідність критеріям репрезентативності 9 профспілкових організацій.

Згідно із Угодою між Миколаївською обласною радою профспілок та відділенням НСПП в Миколаївській області, досвід роботи сторін розповсюджується через засоби масової інформації. Так, у Бюлетені НСПП неодноразово публікувались матеріали голови обласної ради профспілок Толмачова Ю.П., заступника голови Онищенко Л.М., голів обласних галузевих профспілок та голів первинних профспілкових організацій. З іншої сторони, у обласному профспілковому віснику та галузевих вісниках профспілок Миколаївщини друкувались матеріали фахівців відділення НСПП у Миколаївській області, трудових арбітрів та посередників. Публікації також здійснювались через обласні газети, газету "Профспілкові вісті" та офіційний сайт облпрофради, НСПП, Відділення.

Одинадцятирічний досвід плідної роботи на підставі Угоди про співпрацю між облпрофрадою та Відділенням показав, що відбувся позитивний вплив на стан соціально-трудових відносин на підприємствах, який дозволив профспілковим активістам та рядовим членам профспілок області відчувати себе більш захищеними, озброєними знаннями щодо вирішення конфліктних ситуацій легітимним шляхом. В процесі співпраці виникли нові пропозиції щодо шляхів розширення співробітництва.

31 травня – 01 червня 2018 року у м. Одеса, з метою підведення підсумків роботи НСПП за січень-квітень 2018 року за участі голови НСПП О.Окіса, проведено нараду-семінар НСПП. В ході наради відбувся виступ начальника відділення НСПП в Миколаївській області Оксани Євченко на тему "Співпраця з профспілками як дієвий засіб попередження та своєчасного вирішення колективних трудових спорів (конфліктів). Досвід роботи відділення НСПП в Миколаївській області". Учасникам наради було презентовано модель співпраці Відділення та облпрофради.

Продовження Миколаївської обласної ради професійних спілок - Співпраця відділення НСПП в Миколаївській області